

18.1.2025

TRAFICOMIN MÄÄRÄYS PYSÄYTTÄÄ VALOKUITURAKENTAMISEN - JA VAARANTAA SUOMEN DIGITAALISET TAVOITTEET

KANNANOTON KOHDE	Lausuntopyyntö määräyksestä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle
DIAARI	TRAFICOM/338244/03.04.03.00/2023
SUOMEN SEUTUVERKOT	Suomen Seutuverkot ry on vuonna 2001 perustettu yhdistys, jonka varsinaiset jäsenet (43 kpl 1.1.2025) edustavat ympäri maata paikallisia seutuverkkoja. Varsinaisten jäsenten liittymämäärät yhteensä noin 420 00 kpl. Lisätietoja yhdistyksestä: www.seutuverkot.fi .
Lisätietoja kannanotosta	Eetu Pekola, yhdistyksen varapuheenjohtaja (eetu.pekola@pyhanet.fi)

KANNANOTON SISÄLTÖ

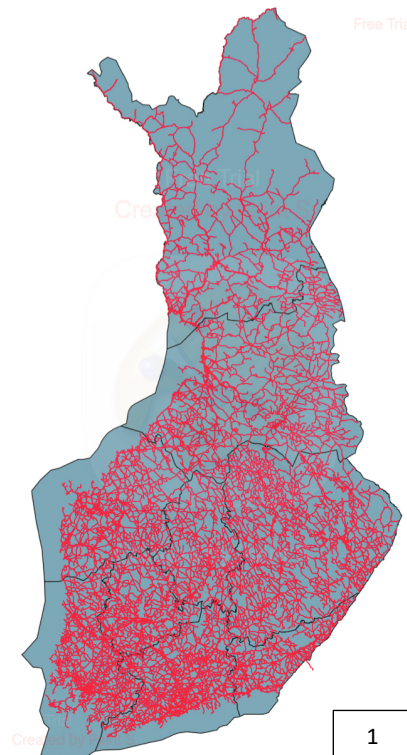
1	JOHDANTO – KUKA ON MUUTTAMASSA, MITÄ JA MILLÄ PERUSTEILLA	2
2	MIKSI RAKENTAMINEN ESTYY	3
2.1	Fyysisesti mahdoton toteuttaa.....	3
2.2	Maanomistajien luvat tekevät prosessista hallinnollisesti mahdottoman	3
2.3	Kustannukset nousevat yli nelinkertaisiksi.....	3
3	SEURAUKSET SUOMELLE	4
3.1	Maaseudun digiyhteydet jäävät toteutumatta	4
3.2	Kuntien ja valtion aiemmat investoinnit menettävät arvonsa	4
3.3	Maaseudun elinvoima heikkenee pysyvästi	4
4	MÄÄRÄYKSEN PERUSTELUT OVAT VIRHEELLISIÄ	5
5	MITEN ASIA VOIDAAN KORJATA	5
6	YHTEENVETO	5
7	MÄÄRÄYKSEEN VAIKUTTAVAT LAIT	5

18.1.2025

1 JOHDANTO – KUKA ON MUUTTAMASSA, MITÄ JA MILLÄ PERUSTEILLA

Traficom valmistelee parhaillaan uutta määräystä ”Rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta tiealueelle”, joka korvaisi aiemman Liikenneviraston (2018) määräyksen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että valokuitu- ja sähkökaapeleita ei saisi enää sijoittaa tien ja ojan väliin – alueelle, jonne ne on lähes poikkeuksetta tähän asti rakennettu. Traficomin perustelujen mukaan määräys perustuu liikenneturvallisuuden parantamiseen ja tiealueen hallinnan yhtenäistämiseen. Samalla kuitenkin jätetään arvioimatta, mitä seurauksia tällä on yhteiskunnan kannalta: valokuituverkkojen rakentaminen muuttuu fyysisesti, hallinnollisesti ja taloudellisesti mahdottomaksi.

Kyse on viranomaispäätöksestä, joka muuttaisi koko Suomen valokuiturakentamisen edellytykset ilman lainmuutosta tai poliittista päätöstä. Määräys on parhaillaan lausuntokierroksella, ja sen hyväksyminen merkitsisi, että tiealueet – jotka muodostavat noin 90 % kaikista valokuitureiteistä Suomessa – suljettaisiin verkonrakentamisen käytöstä. Tämän vaikutukset eivät rajoitu telealaan: ne koskevat jokaista kuntaa, yritystä ja kotitaloutta, joka tarvitsee luotettavan tietoliikenneyhteyden.

Kuva 1: 90 % Suomen valokuidusta on rakennettu tiealueelle.
(LÄHDE: Eetu Pekola, PyhäNet Oy)

18.1.2025

2 MIKSI RAKENTAMINEN ESTYY

Uusi määräys tekee valokuiturakentamisesta fyysisesti, hallinnollisesti ja taloudellisesti mahdotonta. Alla kolme keskeistä syytä.

2.1 Fyysisesti mahdoton toteuttaa

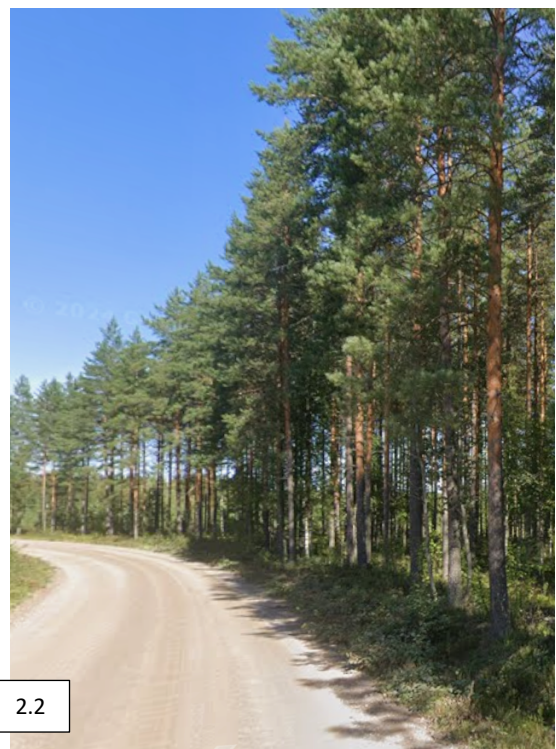
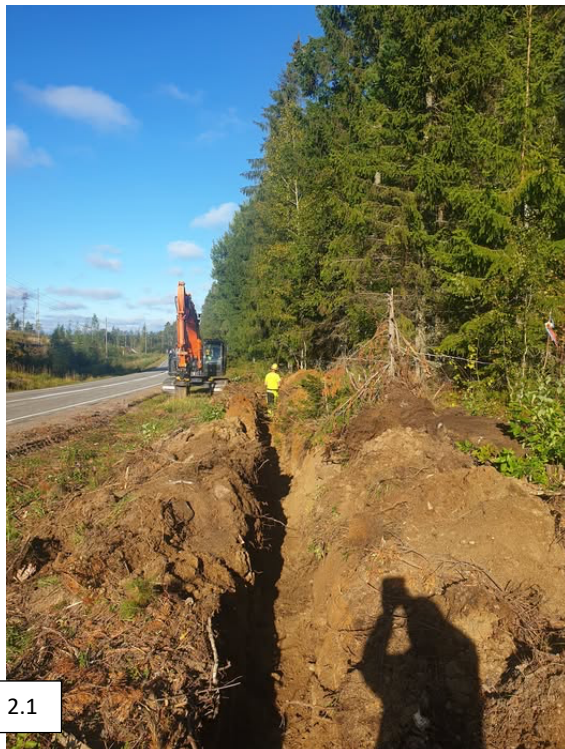
Kaapelointi kielletään ojan ja tien väliseltä alueelta. Ojan takana ei ole tasattua maata eikä tilaa työkoneille, ja työskentely tiealueelta on kokonaan kielletty. Rakentaminen siirtyisi yksityismaaille, joihin ei usein ole pääsyä.

2.2 Maanomistajien luvat tekevät prosessista hallinnollisesti mahdottoman

10 kilometrin matkalle osuu keskimäärin 120–180 kiinteistörajaa, joilla voi olla useita omistajia. Luvat on saatava jokaiselta erikseen. 80 % reitistä on metsää, loput peltoa, jossa kaapelit on vietävä 1,2–1,4 metrin syvyyteen salaojituksen alapuolelle.

2.3 Kustannukset nousevat yli nelinkertaisiksi

Tiealueella rakentaminen maksaa 7–10 €/m, ojan takana 20–40 €/m. Lisäksi tulevat raivaus, korvaukset ja suojarakenteet. Takaisinmaksuajat venyvät niin pitkiksi, että hankkeet eivät ole enää rahoituskelpoisia.

Kuva 2.1 ja 2.2: poikkileikkauskuva vanha vs. uusi malli.

Vasemmalla tiealueella oleva kaapeli, oikealla ojan ulkopuolinen sijoituspaikka.
(LÄHDE: Jari Käyhty, Saimaan Kuitu Oy)

18.1.2025

3 SEURAUKSET SUOMELLE

Valokuitu on teknologialtaan ainoa näköpiirissä oleva ratkaisu, joka kattaa sekä nykyiset että tulevaisuuden tietoliikennetarpeet. Uusi määräys uhkaa pysäyttää rakentamisen ja murtaa Suomen digitaalisen yhdenvertaisuuden.

3.1 Maaseudun digiyhteydet jäävät toteutumatta

Langattomat yhteydet eivät yksin riitä kattavuuteen, kapasiteettiin tai luotettavuuteen. Uusi määräys pysäyttää rakentamisen juuri niillä alueilla, joissa yhteyksiä eniten tarvitaan.

3.2 Kuntien ja valtion aiemmat investoinnit menettävät arvonsa

Aiemmin rakennettujen runkoverkkojen jatkorakentaminen estyy, koska tiealue ei ole enää käytettävissä. Satojen miljoonien eurojen arvoiset verkot jäävät vajaakäyttöön ja osa irrallisiksi. ELY-tukien vaikuttavuus romahtaa: rahaa on sidottu hankkeisiin, joita ei voida enää jatkaa.

3.3 Maaseudun elinvoima heikkenee pysyvästi

Ilman valokuitua ei ole etätyötä, etäopetusta tai nykyaikaisia palveluja. Tämä ei ole tekninen yksityiskohta, vaan koko maaseudun tulevaisuuteen vaikuttava päätös.

18.1.2025

4 MÄÄRÄYKSEN PERUSTELUT OVAT VIRHEELLISIÄ

Traficommin perustelumuistiossa väitetään, että määräys “edistäisi viestintäverkkojen runkoverkon vahvistamista ja digitalisaatiota”. Todellisuudessa se tekee juuri päinvastoin.

- Kaapeleita ei saa enää sijoittaa runkoreittien varteen.
- Työ tiealueella kielletään.
- Kustannukset ja lupaprosessit kasvavat hallitsemattomiksi.

Toimiala on yksimielinen siitä, että vaikutus on lamauttava, ei edistävä.

5 MITEN ASIA VOIDAAN KORJATA

1. Palautetaan määräys valmisteluun ja arvioidaan sen vaikutukset kokonaisuutena.
2. Laaditaan riskiperusteinen malli, jossa valokuiturakentaminen sallitaan tiealueella selkein turvallisuusohjein.
3. Perustetaan yhteistyöryhmä (ELY–Traficom–seutuverkot–operaattorit) laatimaan yhteiset käytännöt tiealueiden käyttöön.
4. Varmistetaan, että määräykset tukevat – eivät estä – valtion digitaalisia ja maaseutupoliittisia tavoitteita.

6 YHTEENVETO

Tämä ei ole pelkkä määräys teknisestä yksityiskohdasta.

Se on päätös, joka ratkaisee, onko Suomi tulevaisuudessa koko maan kattava digitaalinen yhteiskunta – vai ainoastaan suurten kaupunkien verkottunut saareke.

7 MÄÄRÄYKSEEN VAIKUTTAVAT LAIT

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä 503/2005
Rakentamislaki 751/2023